

בז: עין משפט נר מצוה

בז א ב מיי פֿיג מהל' טומאת מת היד נופין מהל' מירות גבן:]

בז ג מיי' שם פיג היי:
בז ד מיי' שם פיג היס:
בז ה מיי' פיג מה' כטויות הייב ועי' כימ' סגג עשין ריל' טושיע ייד סי' שטו סי':
ע ו מיי' פיג מה' שאר אטת הטומאה הטי':
עז מיי' פיג מה' שער אטת עז מיי' פיג מה' כטויות הייל' סגג עשין ריל' טושיע ייד סי' שטו סי':
עב ח ט י מיי' פיג מה' טומאת מת היי':

תום' הראש

מלא תרודו ועוד רקב עפר בית הקברות פרש"י כגון שנקבר בכסותו ול"נ דהא משפע עלי' דרבי' מודו בארון טוח בסיד שזמת נעשה רקב קודם שנקרב הקבר ומיהו לבסוף נרקב ונתערב בו ורובנן לטעמייהו דלא בעינן סופו וריש' לטעמיה דאמר סופו כתחלתו: ר' שמעון ור' אליעזר בן יעקב אמרו דבר אחר. היינו ד"א שמחבטל ברוב מיד בלא הוצאת ספל דהא חזקין: וכי מאחר דלא מטמאה כר' ותימה כי הוי ולד נמי תישיב ליה אמאי תקבר בסמור מעיטא דנחמה להוציא דנקבות וחוה לזכר: ומיטרא כדאיא פרק בהמה המקשה וי"ל דלאומי פריכה נקט הכי: כר' לפרסמה שהיא פטורה מן הבכורה. והא דהנן פרק בהמה המקשה הפבכרת שהפילה שיליא ישליכנה לכלבים ולא אמרינן תקבר כדי לפרסמה שהיא פטורה מן הבכורה וי"ל דבשיליא אין צורך פרסום דהכל יודעים שאין שיליא בלא וולד: בעין שהוריעה כר' אליבא דריש' הוא דבעי האי טעמא אבל רבני דאפילו באהל נמי מטמא משום דאיני נימוח בשעת לידה לא צריך האי טעמא וכן מוכח לקמן בריש יוצא דופן: מת שנתבלבל צורתו מנא לן דטהור. ותימה מאי (קאמר נחא ליה לר') [פרץ ליה ר'] יוחנן אדרבה לר"ל נחא טפי דקאי כרצנן ר' יוחנן כר' אליעזר כדאמר בסמוך ר"ל דהא דקאמר לקמן דר' יוחנן כר' אליעזר לאו דוקא כר' אליעזר אלא משום דר' אליעזר מטמא באפר שרופין נקט ר' אליעזר ש"מ דלא חייש לבלבול צורה ואפילו רבנן דמטהרו משום דבעינן שיחא שם שלם אפרו של מת אבל לבלבול צורה לא חיישי וי"ל סבר טעמא דרבנן משום לבלול צורה ואפילו יש שם כל אפרו של מת דייק מדר' שבחאי והאי דנקט רובע משום רבות' כלומר לאו למימרא דרבנן דפליגי עליה דר"א מטמאין ביותר מרובע אע"ג דליכא מת שלם הרבנן מת שלם בעינן והא דנקט רובע משום רבותא דר' אליעזר נקטיה:

בז:

גַּלְגַּלְיוֹן. פירש בערוך ט) דבר הנגלל עמו: **לַמַּעֲוָטִי** הרגו. דמחוסר דם והא דאמר עולא בפי' כ"ג (מזיר נה), אין

רקב למת אלא לבא מן הבשר מן הגידין ומן העצמות א"כ משמע דאין רקב טמא אא"כ בא משלשתן יחד אבל רקב מדם לא בעי מ"מ

אם חסר מדמו בשעה שנקבר אין לו

דין רקב: **בַּלֵּא** תרוד ועוד. פ"ה כגון שנקבר בכסותו ואין נראה לרשב"ם דבתחלה מודו כ"ע דדבר אחר נעשה לו גלגליון ונראה לרשב"ם דהכא מיירי בנקבר ערום ודרכן היה לטוח כוכין בסיד ומיד שנתרקב היה התרוד ממנו טמא ואח"כ נפל מן הסיד ונתעברה עם הרקב שכבר היה טמא ומהך לא עבד לריכותא דקמ"ל משום דל"א שלא יהא תרוד מרקב קודם שנתערב צו עפר: **כַּדִּי** לפרסמה שפטורה. הא דמתן בפי' בהמה המקשה (מולין דף עו.) מנכרת שהפילה שלא ישליכנה לכלבים התם א"ל פרסום דהכל יודעים שיש ולד בשילא: **בַּיָּשׁוּם** בשול ברוב נגעו בה. וא"ת דצנכורות פרק הלוקח בהמה (כג.) גבי נבלה בטלה בשחוטה וקאמר אין מטמאה צמגע אבל מטמאה צמשא דטומאה כמאן דאיתא דמיא ופריך מתכרת דם דאינה מטמאה לא צמגע ולא צמשא משום בטול צרוב אלאא דכמאן דליתיה דמיאומשנימשוםדה"לטומאהסרוחה ופריך הניחא לצר פדא דדריש עד לגר אלא לרי' דדריש עד לכלג קשיא ואמאי לא מקשה מהך דשפיר דאינו מטמא צאהל משום בטול צרוב אלאא כמאן דליתיה דמיאשהאלא מצי לשנוי משום דהוי טומאה סרוחה לאפילו מת סרוח מטמא וי"ל משום דאיכא למדחי דטעמא משום צילצול צורה כדכ"ל ולא משום בטול צרוב אי נמי כיון דטעמא דשפיר משום מת שלם אע"י דטומאה כמאן דאיתיה דמי אין להחשיצו שלם כיון שנתבטל צרוב לגמרי:

מַת שַׁנְתַּבְלַבְלָה צורתו מנלן דטהור. וקשה מאי פריך ליה ר' יוחנן האמר כמקוד דר' יוחנן כר"א וא"כ ר"ל ניחא טפי דקאי כרצנן דקמיני צמסכת אהלום וחכמים מטהרים וי"ל דר"י ור"ל אליבא דרבנן פליגי דר"ל סגר דלריצנן דמטהרי צרובע הי"נ דמטהרי אפילו בשלם צשאין שלדו קיימת ונתבלבל צורתו אבל שלדו קיימת טמאה מדריכי יצחק דאיתא כרצנן דאי כר"א אפי' אין שלדו קיימת טמא דהא מטמא ר"א צרובע של אפר וא"ל לר' ט) יוחנן מנלן הא דרבנן מטהרו משום צלצול צורה דלמא טעמא דרבנן דכשנשרף אין עוד שם מת עליו אפילו כולו שלם ושלדו קיימת אבל שפיר שם מת עליו וטמא אי לאו משום דבטל צרוב ומילתא דרבי יצחק לא איתא כרצנן אלא כר"א דמטמא מת שרוף וחסר ושלדו קיימת נקט לטהר פתחים קטנים א"נ קסבר ר' יוחנן *דרצנן לא

מטהרי אלא צרובע דחסר אבל אם העפר שלם אפי' אין שלדו קיימת טמא ר"ל אמר טהור אימבייה ר"ל לר' יוחנן מרבי יצחק מגדלאה ומשני דבר תורה אפילו שלדו קיימת טהור מה אמרו טמא מפני כבודו פירוש מפני כבודו של מת הוא דלא בטל חוה כפירוש ראשון דאף בשלדו קיימת טהור דבר תורה וחולק על הגמרא שלנו דמוקי לה כר"א מילתא דרבי יצחק והתם מוקי לה כרצנן:

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

פרידה. גרגיר: **סופו**. של רקב כתחלתו: **מה תחלתו**. כשנקבר אם יש דבר הראוי לירקב ולעשות רקב ט) של מת: **נגגילון**. בטול. שאותו דבר אחר מצטלו אף סופו לאחר שנעשה רקב כשנקבר כהלכתו ד"א הממערבת צו מצטלו ולשון נגגילון דבר העומד כנגדו לצטלו ולקלקלו. ולקמן פריך הואיל וטעמא דר"ש צרקב כדאמר השתא גבי שלא דליכא למימר הכי מ"ט: **מאי היא**. דאמר תחלתו ד"א נעשה לו נגגילון: **שאין לו רקב**. שאין רקב שלו מטמא: **ערום צארון של שיש או ע"ג רלפס של אגנים**. דהשתא אין מערובת צרקצוציתו: **נקבר צנפסו**. דליכא רקצוצית או אפילו ערום צארון של עץ דליכא רקצוצית: **או ע"ג רלפס של נגנים**. שעפין נמחה: **שאין לו רקב**. מפני דבר אחר המעורב צו: **לאפוקי כרוג דלא**. לפי שיא דמו וחסר וקיימא לן צמס' מזיר (דף נה.) מת שחסר אין לו **רקב: שנתפור צפון הצית [הצית] טמא**. משום אהל: **דאין מאהיל וחוזר ומאהיל**. גג שכנגד זה מאהיל על חצי שיעור ושכנגד זה מאהיל על חצי שיעור ושני אהלום הן ואין מצטרפין: **מלא פרוד ועוד**. יותר ממלא תרוד עפר צית הקצרות. ל"א) רקב ממש של מת אלא כגון שנקבר צכסותו או צקרקע צלא ארון של שיש ויש כאן מלא תרוד ועוד מאותו עפר דהוו מעורצין רקב ועפר: **בטל צרוב**. שדם הלידה נתרצה על מחיו הולד ומצטלו: **אמרו דבר אחר**. ולקמן מוקמינן דר"א בן יעקב משום בטול צרוב: **צמה גסה**. שלא היה לה ולד מעולס: **תקבר**. התכרה שהיא מיחיו של צבור: **ופטורה מן הצבור**. שאם תלד עוד אין ולדה לכהן: **אינה מטמאה**. אותה חכרה: **ומאחר דאינה מטמאה**. אלאא לא חיישינן לולד אמאי תקבר: **ומשני כדי לפרסמה**. שנפטרה מן הצבורה שידעו הכל שזה פטר רחס: **ופרכין מדפטורה מן הצבורה** אלאא ולד מעליא היא אמאי אינה מטמאה: **בטול צרוב**. מיחיו הנפל בטל צדס: **ומודה ר"ש**. צמתני' בשילא אע"ג שהצית טהור אמו טמאה לידה: **כעין שהוריעה**. כלומר דנימוח כורע: **שטרפסו**. כמו (מולין סד.) ציגים טרופות צקערה. שמחקיהו וצלצלוהו: **צמימו**. שהדחתו צנה. א"נ צמיט הלידה והטינוף שיואל עמו: **שנתבלבלה**. נמתק כולו כמו שרוף שנתפור ואין שלדו קיימת: **ושלדו קיימם**. גופו קיים שלא נתפור האפר ועדיין נראה כשלם: **פסחים גדולים**. של ארצעה טפחים: **וטהרו**

אלא בעין שהוריעה טמאה לידה ריש לקיש אמר השפיר שטרפרוהו במימיו נעשה כמת שנתבלבלה צורתו אמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש *מת שנתבלבלה צורתו מנלן דטהור אילימא מהא דאמר רבי שבתאי אמר ר' יצחק מגדלאה ואמרי לה א"ר יצחק מגדלאה א"ר שבתאי *מת שנשרף ושלדו קיימת טמא מעשה היה וטמאו לו פתחים גדולים וטהרו

אין שלדו קיימת טמא והשתא אחי שפיר שא"ל לחלק צין שפיר ושילא למת שנשרף ואין שלדו קיימת דשניהם שוין לר"ל ולר' יוחנן וצירושלמי איכא שפיר ט) שנתבלבל צורתו מהו ר' יוחנן אמר טמא ר"ל אמר טהור אימבייה ר"ל לר' יוחנן מרבי יצחק מגדלאה ומשני דבר תורה אפילו שלדו קיימת טהור מה אמרו טמא מפני כבודו פירוש מפני כבודו של מת הוא דלא בטל חוה כפירוש ראשון דאף בשלדו קיימת טהור דבר תורה וחולק על הגמרא שלנו דמוקי לה כר"א מילתא דרבי יצחק והתם מוקי לה כרצנן:
שנשרף

מסורת הש"ם

א) ג"ל ונפיש. ב) מזיר נה. ג) מזיר נה. ד) נוספתא אהלום פיג הייב. ה) נאהלום פיג הייב. ו) ג"ל מתן וי"ע. ז) אהלום פיג מ"ב ועי' רש"י. ח) צבורות כג. ט) ג"ל דמקן. י) צבורות כג. יא) צבורות כג. יב) שם. יג) ולקמן מ. יד) ג"ל לא. ט) צמס'א: דמי, טז) נעקר גלגל ט, יז) ג"ל לר' יוחנן. יח) ג"ל ריי, יט) ס"א שנתקלקל.

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזרע וקלדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותיה חטקא: ורקא יב ב

הגהות הב"ח

א) גבי פרידה אחת של עפר: (פ) רש"י ד"ה מה תחלתו וכו' ולעשות רקב נעשה לו לרקב של מת:

גליון הש"ם

תום' ד"ה מת שנתבלבלה בו דרבנן לא פסחירי בו. עי' צ"רש פיג אהלום מ"א:

מוסף רש"י

נקבר בכסותו. אשיל' צארון של שיש אין לו מורת רקב, לפי שסכותו שנקרבת עמו נעשית לו מערובת. ואזו אין לנו הלכה למשה מסיני שהיא רקב מטמא אלא רקב הצא מן המת עצמו בלא מערובת, וכן אם נקבר. בארון של עץ. ואפילו ערום, או על גבי רצפה של לבנים. הואיל והארון של עץ והתנן של לבנים עשוי לירקב, נעשין מערובת ואין לו מורת רקב (נודר נא). הרי זו תקבר. התכרה, דאסורה כהנאה, דשמה ולד זכר היה שנימוק וקדוש צנכורה צליאחמו (בכורות כא.). אינה מטמאה לא במגע ולא במשא. כמביה, השתא ס"ד משום דלא חיישינן שמה ולד היה שנימוק, ופרכין אמאי תקבר, ומשני כדי לפרסמה. לאם שפטורה מן הצבורה, דמדקצרינן למכרה מוקינן ליה כולד (שם). וקפריך כיון דפטרות ליה מן הצבורה אלאא ולד מעליא הוא. ואמאי אינה מטמאה (שם כב.). משום ביטול ברוב. להכי אינה מטמאה שנטל הצבר צרוב דס וגונית שיואלא עמו, נגעו בה. הא דלמין דלא מטמא צמגע משום ביטול ברוב (שם). בעינן שהוריעה. כגון נמוק הולד כדאמר (לעיל ט.) שלא צמית הכית טמא כר' ריש אומר הולד נימוק, ואמר כגמלא מודה ר"ש שאמו טמאה לידה וליף טעמא מהכא (קדושין ט.).